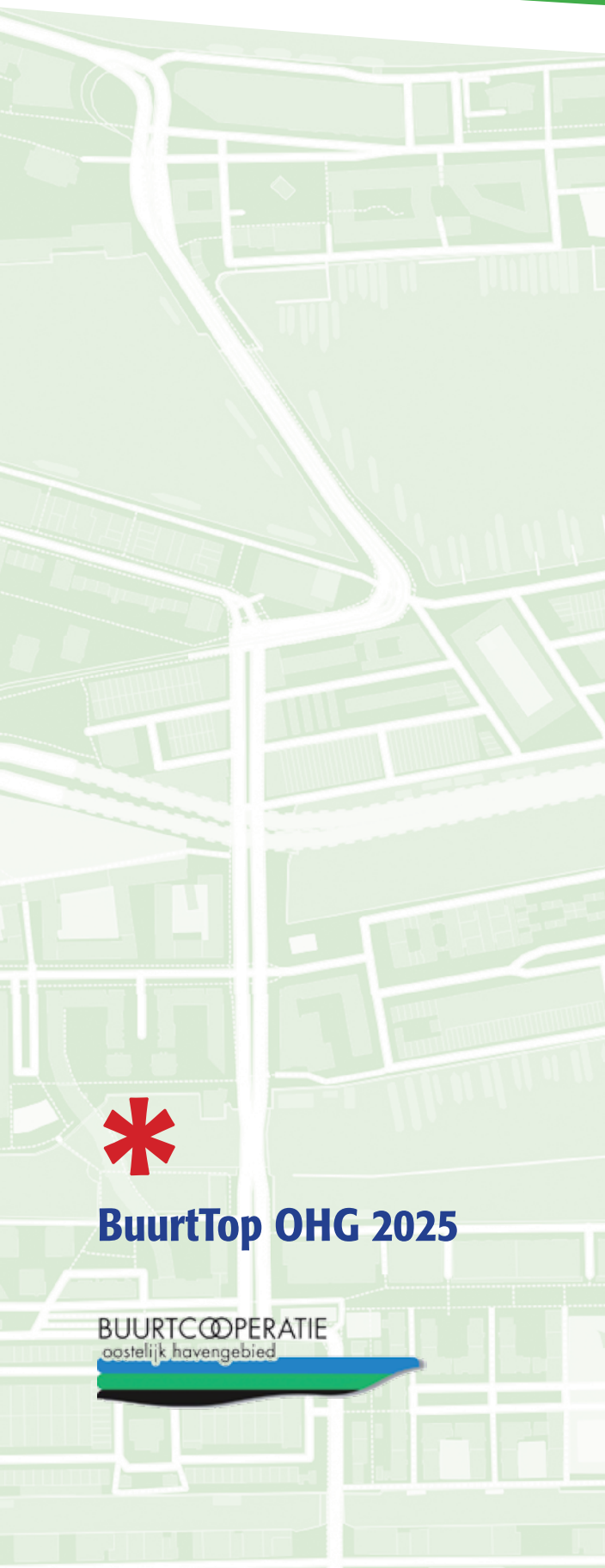

OHG 2025 *

BuurtTop OHG 2025

BUURTCOÖPERATIE
oostelijk havengebied

ToekomstAgenda

**Algemeen verslag
en resultaten van de
BuurtTop OHG 2025**

13 april 2019, Pakhuis de Zwijger

ToekomstAgenda

oplage 150

Deze uitgave is digitaal naar alle deelnemers van de BuurtTop en belangstellende verzonden

Uitgave Buurtcoöperatie OHG, juni 2019
tekst bestuur Buurtcoöperatie OHG / Jos van der Lans
vormgeving Monica Schokkenbroek
fotografie Bert Benschop en Brenda Poppenk
tekeningen Jarko van der Pol (p.2-3), Carolien Feldbrugge (p. 4)
Femke van Heerikhuizen (p.19)

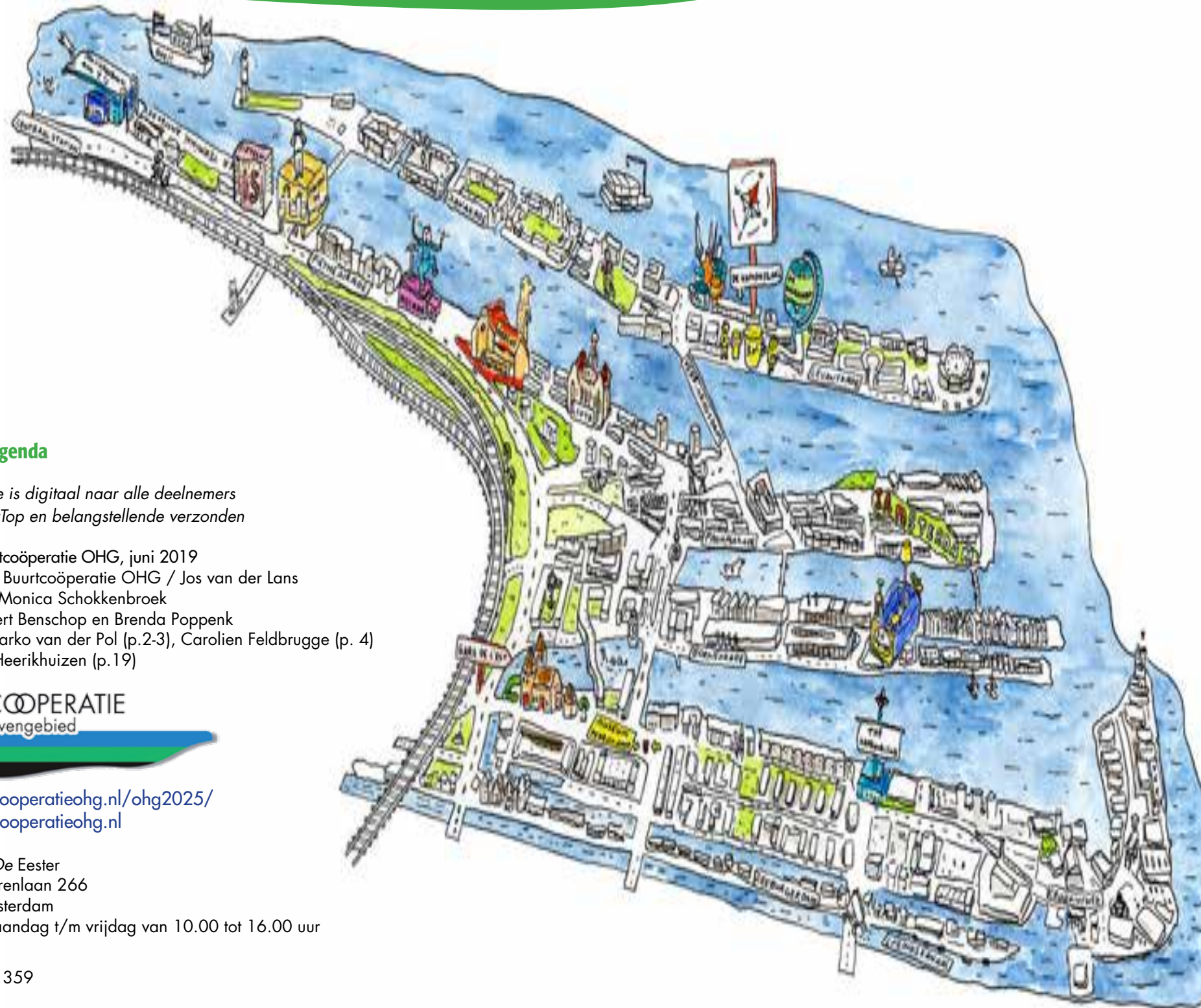
BUURTCOÖPERATIE
oostelijk havengebied

www.buurtcooperatieohg.nl/ohg2025/
info@buurtcooperatieohg.nl

Buurtruimte De Eester
C. van Eesterenlaan 266
1019 JR Amsterdam
open van maandag t/m vrijdag van 10.00 tot 16.00 uur

020 - 37 07 359

WeMakeThe.City

Dit is het verslag van de BuurtTop OHG2025.

Het document, **ToekomstAgenda**, dat u nu voor u heeft, beschrijft de BuurtTop en de aanloop er naar toe, inclusief het resultaat in de vorm van een ToekomstAgenda van OHG-bewoners. Het biedt inzicht in de wijze waarop het proces is opgezet, het verzamelen van informatie en meningen, de aanloop naar en de opzet van de BuurtTop op 13 april 2019 in Pakhuis de Zwijger, waar de ToekomstAgenda uit is voortgekomen. Het eindigt met de vraag: hoe verder? Wie in de algemene conclusies is geïnteresseerd en vooral nieuwsgierig is naar de ToekomstAgenda en het vervolg, kan volstaan met lezing van dit verslag. Naast de digitale verspreiding verschijnt van dit eerste deel ook een gedrukte versie in beperkte oplage.

Omdat de organisatie zo weinig mogelijk verloren wilde laten gaan van wat er allemaal, zowel in de voorbereiding als tijdens de BuurtTop zelf, is besproken en bedacht, is er van alle vijftien gesprekstafels van de BuurtTop een verslag gemaakt, met daarbij een overzicht van de voorstellen (rijp en groen) die aan de tafels naar voren kwamen. Dat geheel **Wat is er besproken** vormt het tweede deel van de verslaglegging, dat alleen digitaal verspreid zal worden.

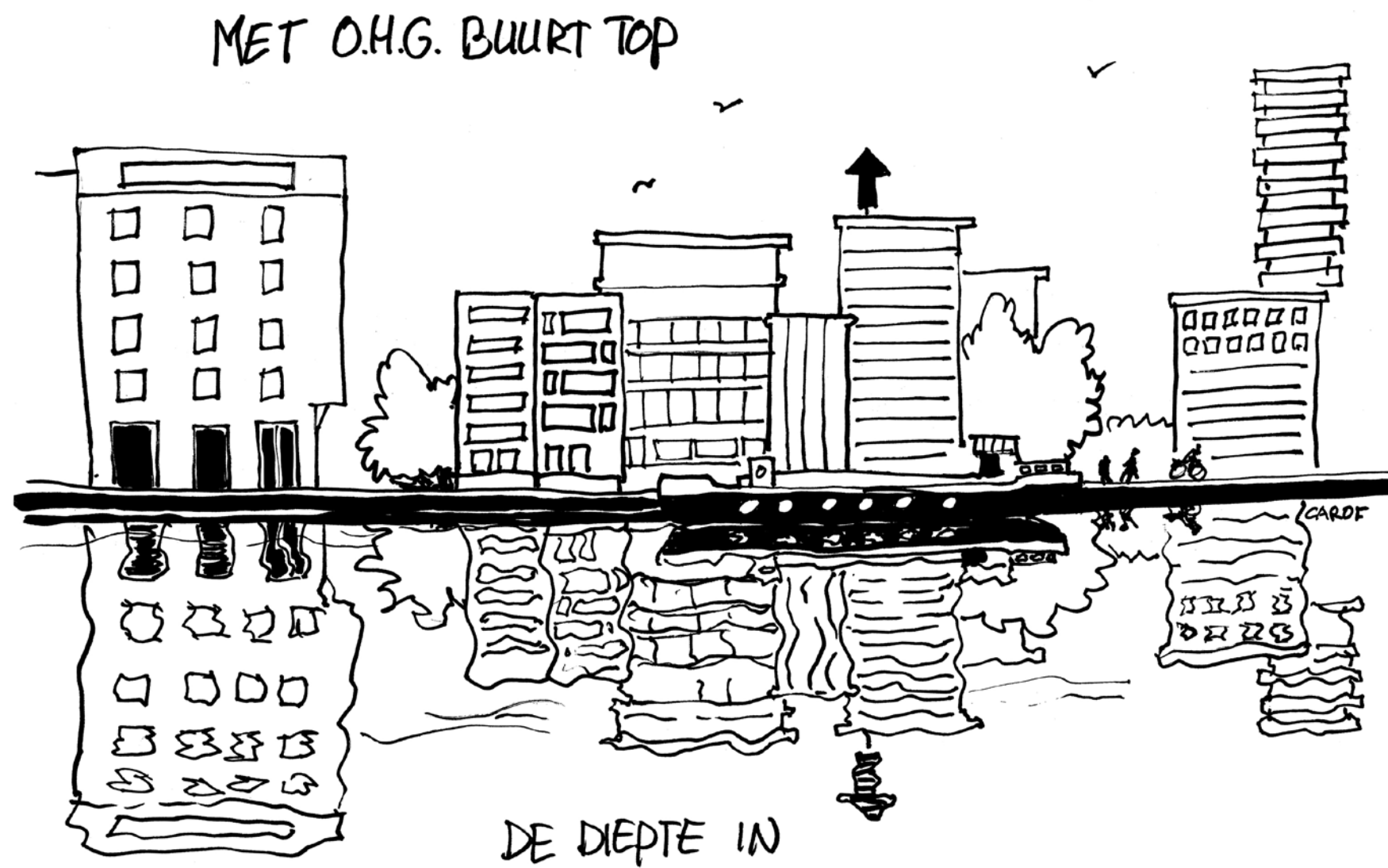
In het derde, ook alleen digitaal beschikbare, deel **Alle ideeën op een rijtje** zetten we al die concrete voorstellen nog eens achter elkaar. Veel van die voorstellen worden – hopelijk – opgepakt door werkgroepen, vervolginiciatieven van bewoners en gemeenteamtensen. Een aantal andere voorstellen is al sneller uitvoerbaar, mits zich bewoners melden die er werk van willen maken.

Tijdens het Eesterfestival op zaterdag 22 juni 2019 presenteren we de resultaten van de BuurtTop en overhandigen we de ToekomstAgenda OHG 2025 aan het stadsdeelbestuur Amsterdam Oost, vertegenwoordigers van de gemeente Amsterdam. Het Eesterfestival met de presentatie van de ToekomstAgenda maakt onderdeel uit van We Make The City.

Alle stukken zijn te digitaal te vinden en te downloaden op de website van de Buurtcoöperatie: www.buurtcooperatieohg.nl/ohg2025/.

Inhoud

- A. Inleiding *pagina 6*
- B. Het proces *pagina 8*
- C. Tafelgesprekken *pagina 10*
- D. De resultaten *pagina 13*
- E. ToekomstAgenda *pagina 14*
- F. Hoe verder? *pagina 17*

A. Inleiding

'Ik wil u niet teleurstellen, maar als je de cijfers laat spreken is het Oostelijk Havengebied een nogal saaie wijk.' Zo begon Jeroen Slot, hoofd van de afdeling Onderzoek en Statistiek van de gemeente Amsterdam, op 18 juni 2018 in De Eester zijn lezing over de staat van het Oostelijk Havengebied. Zijn presentatie voor zo'n zestig buurtbewoners vormde het startsein van het project OHG2025.

Daarmee wilde de Buurtcoöperatie OHG gedurende een jaar met bewoners van het Oostelijk Havengebied in gesprek over de toekomst van het gebied. Het jaar 2025, niet toevallig het jaar dat de gemeente Amsterdam 750 jaar bestaat, is daarbij als richtjaar genomen. 'Laten we proberen om los te komen van het nu en hardop gaan dromen over een wat verder gelegen toekomst. Hoe willen wij hier wonen over pakweg zo'n tien jaar?' aldus de Buurtcoöperatie.

Tevreden

Met saai bedoelde Jeroen Slot dat er het eerste gezicht weinig op het gebied valt aan te merken. Statistici focussen zich immers vooral op onrustbarende cijfers. Cijfers die achterstanden laten zien, wijzen op criminaliteit, of anderszins zorgen baren. Zo bezien is het Oostelijk Havengebied inderdaad saai. Bewoners tonen zich meer dan gemiddeld tevreden met de levensomstandigheden in dit voormalige Havengebied aan het IJ. Zij geven hun buurt een 8,1 als rapportcijfer en scoren daarbij redelijk ver boven het Amsterdams gemiddelde van 7,5. Het gebied komt ook niet in aanmerking voor achterstandlabels. Het eigen woningbezit is hoog, de bevolking is in doorsnee hoogopgeleid en – uitzonderingen daargelaten – redelijk welvarend. Leefstijlonderzoekers zouden er al snel etiketten als postmaterialistisch, individualistisch en kosmopolitisch op plakken. Verkiezingsuitslagen onderstrepen dat beeld over het algemeen nadrukkelijk. Kortom, alles bij elkaar genomen lijkt er weinig reden om zorgen te maken over het OHG. Tenminste als je je blind staart op de cijfers. Maar dat is natuurlijk niet het enige dat telt. De toekomst van Amsterdam wordt niet alleen door cijferreeksen be-

paald, maar ook door de noodzaak de uitdagingen die erop af komen het hoofd te bieden. En er is geen reden aan te nemen dat die uitdagingen het Oostelijk Havengebied onberoerd zullen laten.

De grootste uitdaging is de noodzaak van verduurzaming. De ambities neergelegd in de akkoorden van Parijs, het recente kabinetsbeleid en het collegeakkoord van de gemeente Amsterdam zijn groot, en daarmee ingrijpend. Binnen een afzienbare termijn moeten huishoudens van het gas af en aangesloten op andere, bij voorkeur duurzaam opgewekte, energiebronnen. Dat is een majeure operatie die tot diep in de huiskamers van de OHG-bewoners gevolgen zal hebben. Sterker, wat wij nu vanzelfsprekend vinden in termen van mobiliteit, autogebruik, ruimtegebruik, voeding en goederenconsumptie komt in de toekomst steeds meer in een ander duurzaam daglicht te staan. Alle reden dus om daar met elkaar als buurtgenoten eens grondig over na te denken.

Maar dat is niet alles. Iedereen heeft kunnen waarnemen dat de huizenprijzen explosief zijn gestegen, dat de druk op de woningmarkt ongekend is, woongebieden onbetaalbaar worden en woningen steeds vaker tijdelijk worden verhuurd aan expats en airbnb. Dat kun je als bewoners over je heen laten gaan; je kunt je er ook met elkaar over in gesprek gaan of we dit wel willen.

Of neem de gestage vergrijzing van het gebied. Veel bewoners van het eerste uur, die hier een kwart eeuw geleden zijn neergestreken, naderen

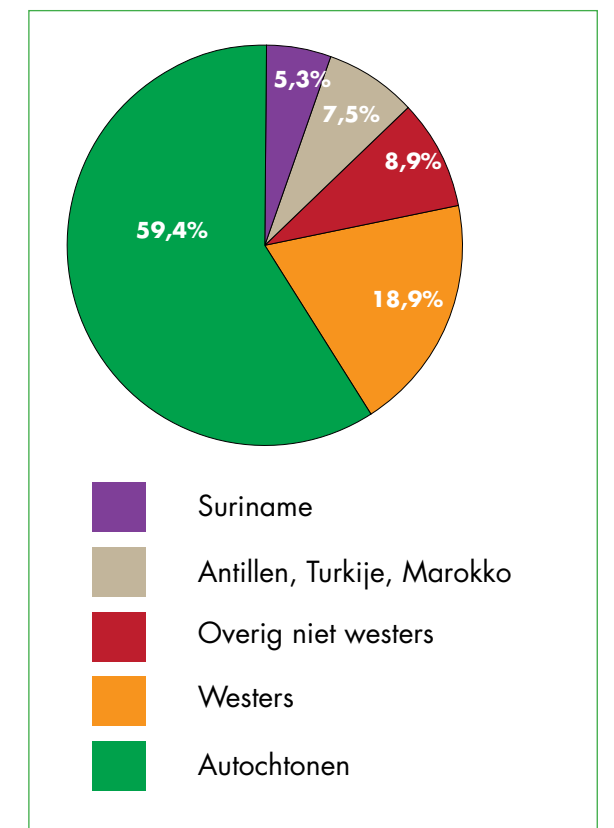
een gevorderde leeftijd. Is het gebied daarvoor uitgerust? Zijn de mensen erop ingesteld? Is de zorg voorhanden en aanspreekbaar? Daarover kun je maar beter nu nadenken, zodat je er wellicht ook invloed op kunt uitoefenen.

Zo bezien is er dus genoeg reden om je als bewoners van een welvarend gebied over de toekomst te buigen. Er komt simpelweg veel op ons af. Daar komt nog een niet onbelangrijke reden bij. Die heeft ermee te maken dat de lokale overheid, en vooral het stadsdeelbestuur, op zoek is naar vormen van samenspraak met de bevolking. Daar zijn allemaal fraaie beleidstermen voor, zoals co-creatie van beleid en ruimte voor burgerkracht. In essentie komt het erop neer dat de overheid burgerinitiatieven en een beweging 'van onderop' niet alleen wil stimuleren, maar waar mogelijk ook wil honoreren. Zo biedt het stadsdeel jaarlijks de mogelijkheid aan OHG-bewoners voorstellen in te dienen voor het Gebiedsplan OHG. Ook de Buurtcoöperatie wordt regelmatig door de gemeente uitgenodigd mee te denken over beleidskwesties.

Werk aan de winkel

Daar is natuurlijk niets op tegen. Maar hoe voorkom je dat co-creatie niet meer is dan een verzameling losse ideeën, aangeleverd door een paar attente bewoners? En wat is nu eigenlijk het draagvlak van de Buurtcoöperatie OHG? Hoe komen we verder dan wat hapsnap gedachten, losse flarden en goede intenties? Is het mogelijk meer vanuit een visie, een verderstrekkend plan naar de agenda van nu te kijken? Kunnen we meer samenhang creëren? Vanuit die gedachte ontstond het idee in het Oostelijk Havengebied een soort toekomstwerkplaats te organiseren. Vergelijkbaar, maar dan op buurtschaal, met de door David van Reybrouck bedachte G1000-burgertoppen, die ook in Amsterdam en in het bijzonder in de Pijp navolging kregen. Dat project hebben we OHG2025 gedoopt. Als stip op een wat verder gelegen horizon, als methode om outside the box te denken, en als magneet om ideeën los te weken en op te halen.

Samenstelling bewoners Oostelijk Havengebied

We vroegen Jeroen Slot daarvoor de aftrap te verrichten aan de hand van een cijfermatig en beleidsmatig overzicht van hoe het OHG er voorstaat. Dat is dus heel goed, neigend naar het saaie. Maar, zo liet hij zijn gehoor aan het einde van zijn betoog weten: 'Er is in de stad genoeg werk aan de winkel.' Steeds vaker zal op burgers een beroep worden gedaan. De tijd dat de overheid alles kon uitrollen ligt al geruime tijd achter ons. Wat dat betreft heeft het 'saaie' OHG uitstekende papieren: er is talent, er is kennis, er is organisatievermogen. Dus ja.. 'als er ergens een plek is waar samenwerking met burgers van de grond zou moeten komen dan is dat in jullie buurt, hier in het OHG', aldus Jeroen Slot. Met die opbeurende boodschap startte op 18 juni 2018 het project OHG2025.

B. Proces

Na de kick-off met Jeroen Slot is een enquête uitgezet onder OHG-bewoners, met als doel zoveel mogelijk ruwe informatie te verzamelen over de onderwerpen die zij van belang vinden. Daarnaast werden zogenaamde huiskamergesprekken georganiseerd, waarin bewoners met elkaar over de buurt in gesprek gingen.

De enquête was nadrukkelijk niet bedoeld – en ook niet als zodanig opgezet – als een representatieve steekproef. Het doel was vooral te inventariseren wat er leeft: wat waarderen OHG-bewoners in het gebied, waar zien ze knelpunten en wat voor ideeën leven er om zaken aan te pakken? In de maanden juni tot en met oktober vulden ruim 350 de enquête in, of namen deel aan een huiskamergesprek. Om precies te zijn: 296 mensen vulden de enquête in, 62 namen deel aan huiskamergesprekken.

De enquête bevestigde het al bekende beeld van tevredenheid dat ook uit de gemeentelijke leefbaarheidsstatistieken spreekt. Ruim 90% zegt graag in het OHG te wonen, 6% antwoordde ‘gaat wel’ en minder dan 1% zegt ‘niet tevreden’ te zijn. Het bijzondere wonen omgeven door water is de belangrijkste reden voor tevredenheid, vaak gekoppeld aan begrippen als rust en ruimtelijkheid. Veel genoemd als reden om graag in het OHG te wonen zijn verder: de bijzondere architectuur, de aanwezigheid van goede voorzieningen en vooral de centrale doch rustige en goed bereikbare ligging. Het gaat om uitspraken als: ‘centraal en toch landelijk, dorps’; ‘de reuring van de stad dichtbij en toch rustig’; ‘een fijne buurt’; ‘Ik ken hier meer mensen dan in mijn dorp vroeger’. Tegelijkertijd is er veel vraag naar meer groen in de wijk. Dat gevoel uit zich in vele varianten, en heeft de recente geschiedenis van het OHG altijd begeleid.

Onderwerpen

Op basis van deze inventariserende enquête zijn er zes hoofdonderwerpen geselecteerd waar de BuurtTop OHG2025, op zaterdag 13 april 2019 in Pakhuis de Zwijger, zich op zou concentreren. Thema's die er uitsprongen en in veel enquêtes en

huiskamergesprekken aan de orde werden gesteld. De zes hoofdthema's waren:

1. **Duurzaamheid & Klimaat**
2. **Openbare ruimte & identiteit**
3. **Wonen & Samenleven**
4. **Ouder worden & Vitaal blijven**
5. Mobiliteit, verkeer en vervoer
6. **Consumptie, Cultuur & Vrije tijd**

Vorbereiding BuurtTop

Deze thema's worden in het tweede deel van de verslaglegging (zie website) toegelicht en uitgewerkt. Het idee was om rondom elk thema een werkgroep van buurtbewoners samen te stellen, met als opdracht het thema verder uit te werken in sub-thema's waarover aan gesprekstafels tijdens de BuurtTop verder gesproken kon worden.

De voorbereidende fase startte op maandag 14 januari 2019 met een bijeenkomst in De Eester, waar zo'n vijftig bewoners met elkaar de thema's besproken en nieuwe ideeën inbrachten. Zij konden zich aanmelden om deel te nemen aan de werkgroepen die de BuurtTop verder zouden voorbereiden. Ongeveer 25 mensen deden dat. Voor het thema 'mobiliteit, verkeer en vervoer' was te weinig belangstelling om een dragende voorbereidingsgroep te formeren, waarna het thema ondergebracht werd bij de groep die duurzaamheid als hoofdonderwerp had. Aan de onderwerpen van de BuurtTop werd op 9 februari ook nog een Eettafel gewijd. Dat is een vier keer per jaar door de Buurtcoöperatie OHG georganiseerde informele bijeenkomst, waarin buurtbewoners onder het genot van een maaltijd kwesties aangaande de buurt met elkaar bespreken.

De voorbereiding in werkgroepen vond plaats in de maanden februari en maart. Het resulteerde uiteindelijk in een programma voor de BuurtTop met een groot aantal gespreksonderwerpen, verdeeld over twee rondes van een uur. Per hoofdonderwerp zag deze tafel-agendering er als volgt uit:

Gespreksonderwerpen

Duurzaamheid & Klimaat

- 1 40.000 zonnepanelen in het OHG in 2030 Moet kunnen!
- 2 Naar een circulair OHG Kringloop, hergebruik
- 3 Mobiliteit 1 Samen duurzaam kilometers maken (autodelen, elektrisch rijden)
- 4 Mobiliteit 2 Autoluwte en wijkvervoer: voorrang voor de fiets en slimme goederen- en dienstendistributie
- 5 Voorbij de onachtzaamheid Duurzaamheid kan niet zonder gedragsverandering: wat kunnen bewoners zelf met elkaar doen?
- 6 Van het gas af – In je eentje of met z'n allen (of per eiland/gebied)?
- 7 Groenintensivering & biodiversiteit – Meer dan groen alleen

Openbare ruimte & identiteit

- 8 Kwaliteit en identiteit van het Oostelijk Havengebied Wat willen we meenemen naar de toekomst? [2 rondes]
- 9 Pleinen, publieke plekken en het OHG Wat willen we ermee?
- 10 Het OHG als etalage Ruimte voor verbeelding

Wonen & Samenleven

- 11 Van Schoolgebouw naar Woonpaleis Het Gouden Ei: daar willen we wonen. Met live visualisaties - 2 rondes
- 12 Bouwen aan een inclusieve en diverse wijk Hoe doen we dat? Wat is daarvoor nodig?
- 13 Denken in mogelijkheden! Wat is mogelijk binnen bestaande woningbouw
- 14 Droomwonen DIY Ga los. Do it yourself – een doe-tafel
- 15 Creatief Woningdelen Hospita 2.0 – niet voor geld maar voor de aardigheid

Ouder worden & Vitaal blijven

- 16 Ontmoeten Waar en hoe ontmoet je jouw buurtgenoten in 2025?
- 17 Age-friendly OHG Ouderen en openbare ruimte
- 18 Goed en actief oud worden in het OHG Wat heb jij nodig om zelfstandig te blijven wonen? 2 rondes

Vrije tijd, Cultuur & Winkelen

- 19 Hoe zou een ideaal winkelcentrum Brazilië eruitzien? De buurt en de toekomst van het winkelen - 2 rondes
- 20 Zwemparadijs Oostelijk Havengebied Veilig, onstuimig, geregeld?
- 21 Kunst en cultuur in het Oostelijk Havengebied Nuttig en/of nodig?

C. Tafelgesprekken

De opzet van de gesprekken aan de tafels was om eerst naar de toekomst te kijken (een droom of streefbeeld), en vervolgens na te gaan wat er voor nodig is om dat ideaal dichterbij de realiteit te brengen. Elke tafel was voorzien van een geïnstreerde gespreksleider.

Op de tafels was naast een grote plattegrond van het OHG in de meeste gevallen een A4-tje of ander materiaal te vinden, waarin de belangrijkste informatie over het onderwerp was samengevat. In twee gevallen (nr. 8 en 4) waren er video-opnames beschikbaar, waarin deskundigen Ton Schaap (stedenbouwkundig ontwerper van het OHG) en Walther Ploos van Amstel (HvA-lector Citylogistics) toelichting gaven over het betreffende onderwerp.

Met behulp van affiches, flyers, Buurtbalie-Nieuwsbrieven, de Buurtbalie-krant werden OHG-bewoners opgeroepen mee te doen aan de BuurtTop. In totaal gaven zich iets minder dan 150 mensen op. Het aantal mensen dat meldde graag mee te willen doen maar om tal van redenen niet kon komen was groot. Het blijkt heel lastig een tijdstip te vinden waarop een grote groep mensen vier uur met elkaar in conclaaf gaat. Een doordeweekse avond is daarvoor te kort, een dag in het weekend stuit op allerlei andere bezigheden en verplichtingen (sport, familie, kinderen).

Uiteindelijk namen zo'n 130 buurtgenoten en 10 stadsdeelambtenaren deel aan de BuurtTop van 13 april 2019 in Pakhuis de Zwijger. In het volgende hoofdstuk zetten we de belangrijkste opbrengsten op een rijtje. Dat resulteert in een ToekomstAgenda van OHG-bewoners. Wat de Buurtcoöperatie OHG betreft geldt die als richtsnoer voor de verdere gebiedsontwikkeling van het OHG.

Woon of werk je in het Oostelijk Havengebied (OHG)?
Heb je wensen voor je buurt? Hoe zie je jouw buurt in 2025?

Praat mee op de BuurtTop OHG 2025!

**BuurtTop
OHG 2025**

zaterdag 13 april, 13.00 - 17.00 uur, Pakhuis de Zwijger

Onderwerpen

1. duurzaamheid
2. ouder worden
3. vrije tijd & winkelen
4. openbare ruimte & identiteit
5. wonen & samenleven
6. jongeren

Kom je ook? Deelname is gratis.
meer info en aanmelden: www.buurtcooperatieohg.nl/ohg2025

**Hoe zie jij de toekomst
van onze buurt?**

Woon of werk je in het Oostelijk
Havengebied (OHG)?
Heb je wensen voor je buurt?

**Doe mee met
OHG 2025!**

Wil je meedoen of meer weten?
Kijk op buurtcooperatieohg.nl/ohg2025
of loop binnen bij de Eester

Algemeen en organisatie:

Marijke Krabbenbos (coördinator),
Meta de Vries, Jos van der Lans,
Liesbeth van der Hoogte,

Middagvoorzitter: Rian Loonen.

Geraadpleegde deskundigen:

Maja Bosch (FutureConsult),
Liesbeth van der Hoogte,
Walther Ploos van Amstel
(lector citylogistics HvA),
Ton Schaap (Urbanist).

Medewerking

Ganna Verhoeven, Fenna de
Leeuw, Lennie Veenendaal,
Marja Gooyer, Bert Bensschop
Brenda Poppenk.

Medewerkers per onderwerp

Duurzaamheid & Klimaat:

Aad Verkleij, Hans van de Veen,
Hugo Niesing, Wilbert te Velde,
Frederike Kuipers, Jos van der
Lans, Frans Salman, Merle van
Kemenade, Hannie Rentjens,
Marjan Prins, Ineke Gortzak,
Peter van Lier.

Openbare ruimte & Identiteit:

Jos van der Lans, Marjan Boot,
Kees Tijburg, Rob Pistor, Carla
Dinee, Lisa Vlug, Tineke Kalk,
Fransje Sjenitzer, Willem Echteld.

Wonen & Samenleven:

Meta de Vries, Irene Bronsvort,
Fenna de Leeuw, Truus Ophuysen,
Monica Schokkenbroek,
Marèse Deckers.

Oud worden & Vitaal blijven:

Gerda van Rossum Anneke
Pierrot, Jannie Blom, Constance
Vos, Betsy Dokter, Lennie Veen-
endaal, Petra Wijmenga, Leatitia
Ederveen.

Vrije tijd, Cultuur & Winkelen:

Marijke Krabbenbos, Richard
Vrieling, Marieke van Helden,
Hetty Vlug.

De week van...

Elke buurt een buurttop!

OOST

Om de week vertelt één van de drie stadsdeelbestuurders uit Oost wat hem deze week is opgevallen. Deze keer: Rick Vermin.

Rick Vermin.

Afgelopen zaterdag was de eerste buurttop van het Oostelijk Havengebied. 150 mensen kwamen vier uur lang bij elkaar op een zonnige zaterdagmiddag in pakhuis de Zwijger om na te denken over hoe zij het Oostelijk Havengebied zien in 2025. Een goed jaartal want het is dichtbij genoeg, nog maar 6 jaar, om te kunnen overzien en ver weg genoeg om niet over die ene kapotte lantaarnpaal te praten. Bovendien viert Amsterdam dan haar 750 jarig bestaan.

Visie

Het is geweldig om zoveel enthousiasme en betrokkenheid te zien, dat buurtbewoners zelf een visie ontwikkelen wat ze willen met hun buurt. Bewoners weten tenslotte prima wat werkt en wat nog nodig is. En als elke buurt dat zo goed weet te organiseren dan bouwen we met elkaar aan steeds betere buurten en daarmee aan een steeds beter Amsterdam.

Er waren talloze gesprekstafels met uiteenlopende onderwerpen, van winkelcentrum Brazilie en de wensen en mogelijkheden daar tot van het aardgas af gaan en hoe doe je dat dan? Van openbare ruimte en de behoefte aan meer groen tot de identiteit van het Oostelijk Havengebied. Maar ook over wonen en over ouder worden en blijven wonen in je eigen wijk.

Ik kon helaas niet de hele middag aanwezig zijn maar ik heb een hoop goede en positieve gesprekken gehoord. Aan een tafel werd eerst opgehaald wat de

mooiste plekjes zijn van het gebied en waarom. Leuk om te horen en als oud bewoner van het Oostelijk Havengebied zaten er voor mij ook verrassingen tussen, die ik zeker nog ga opzoeken.

Buurtcoöperatie Oostelijk Havengebied organiseerde deze middag en wat gun ik elke buurt zo'n groep mensen die zich met ziel en zaligheid inzetten voor de buurt. Als je zoveel mensen weet te enthousiasmeren zit je op de goede weg. Qua diversiteit van aanwezigen valt er nog wel wat te winnen, de jongeren en de buurtbewoners van kleur waren zo op het oog wat ondervertegenwoordigd, maar voor de eerste keer niets dan lof. Dank Jos, Meta, Aad, Rian, Marjan, Rob, Lenny, Irene en vele anderen die ik nu te kort doe voor de geweldige organisatie en inspiratie.

Alles dat zaterdag is opgehaald zal verwerkt worden tot een gemeenschappelijke visie op het Oostelijk Havengebied in 2025. En dit zal dan feestelijk gepresenteerd worden op het van Eesterefestival op 22 juni. Ik ben er in ieder geval bij, u ook?

Rick Vermin

amsterdam

Buurttop: gas weg, zonnepanelen erin

Bart van Zoelen
AMSTERDAM

Op een 'buurttop' stond het Oostelijk Havengebied zaterdag stil bij de vraag hoe de wijk groener en duurzamer kan. Van buurt tot buurt wil de gemeente toewerken naar een Amsterdams klimaatakkoord in juni.

Nu de buurt van het gas af moet, droomt Aad Vorkleij van verwarming uit het vele water in het schiereiland. Het is niet het eerste idee. Het Oostelijk Havengebied is, zou het niet mooi zijn, zegt de eilandier tegen zijn buurtgenoten, als alle benodigde warmte straks uit het oppervlaktewater en de riolering kan worden geput.

Een klein groepje buurtbewoners volstaat al om te zien dat je heel verschillend kunt denken over de vraag welk alternatief voor fossiele brandstoffen het best past bij het Oostelijk Havengebied. De een dringt aan op betaalbaarheid, de ander ziet draagvlak als eerste vereiste. Een derde vindt dat er bovenal meer schot in de zaak moet komen.

Een verderop in Pakhuis de Zwijger zitten de buurtbewoners met groene vingers over een grote kaart gebogen. Ze willen zelf aan de slag om de vele kades minder 'stenig' te maken. Ze denken aan goveluitjes, en dan in het bijzonder aan stokroten en vingerhoedskruis. Dat doet het immers ook goed in droge, arme bossen.

Weer een paar tafels verder staat een groepje stil bij de mogelijkheid veel meer zonnepanelen te installeren. Nu zijn er in het Oostelijk Havengebied zo'n tweeduizend. Erg matig, gezien de vele platte daken in de buurt. Er is ruimte voor minstens veertigduizend zonnepanelen.

Buurtbewoner Hugo Niesing doet onderzoek op Borneo-eiland, waar 27 huishoudens stroom uitwisselen. Dat er meer elektrische auto's komen en elektrische warmtepompen, geeft nieuwe mogelijkheden. Elektrische auto's kunnen soms best even wachten met laden tot de zon weer schijnt. Het is zaak zo veel mogelijk op hun daken opgewekte stroom zelf te gebruiken – als het naar het elektriciteitsnet gaat, levert het minder op.

Glijbaan

Maar het zijn vooral de woningcoöperaties en de vve's die overtuigd moeten worden om daken beschikbaar te stellen. Zelfs een met veel enthousiasme door woningcorporatie De Key omarmd buurtinitiatief als Zon op Zeeburg – 250 zonnepanelen op de Entrepotbrug – heeft geen vervolg gekregen, mopperen de bewoners. Ze zetten in op tweeduizend nieuwe zonnepanelen per jaar.

Het is de eerste Buurttop, een initiatief van de Buurtcoöperatie OHG. Door stadsdeel Oost en de gemeente wordt de buurtcoöperatie gretig omarmd als gesprekspartner. Maar het stelde de buurtcoöperatie wel voor de vraag wat de buurt eigenlijk wil, zegt voorzitter Jos van der Laan. "Wie zijn wij eigenlijk?"

Op de Buurttop gaat het overigens niet alleen over duurzaamheid. De gesprekken gaan ook over de aanleg van een nieuwe speeltuin of misschien zelfs een glijbaan in 'tweeparadijs'. Oostelijk Havengebied. "Het is wel verboden, maar we zwemmen er allemaal."

De vergrijzing is ook een heikel onderwerp. Het aantal 65-plussers neemt de komende jaren snel toe. Hoe komen er meer ontmoetingsplekken? Wat zijn de obstakels voor ouderen die slecht ter been zijn? Waarom staat er eigenlijk geen bankje halverwege de Verbindingsdam?

Maar vooral de groene onderwerpen staan hoog op de agenda. Van der Laan: "Als iets dit gebied gaat veranderen, dan is het wel duurzaamheid."

2030: 55% minder CO₂

Op 20 juni wil wethouder Marieke van Doorninck (Klimaat) vastleggen hoe Amsterdam tot 55 procent minder CO₂-uitstoot kan komen in 2030 ten opzichte van 1990. Behalve met stadsdelen en buurten wil ze daarover in het akkoord ook afspraken maken met grote organisaties als Artis, de Arena, de industrie en het GVB. Om meer mensen actief te maken steekt de gemeente verder haar licht op bij buurtorganisaties, sportclubs en moskeeen.

Oostelijk Havengebied

Buurtbewoners willen de wijk duurzamer en groener. Stadverwarming, dus geen gas.

D. Resultaten

De BuurtTop leverde een rijke oogst aan ideeën, meningen, gedachten, ingrijpende voorstellen en leuke ideetjes op. In deel van dit verslag (zie website) zijn er zonder de pretentie om volledig te zijn zo'n honderd opgetekend.

Er is, zo valt te concluderen, een stevige betrokkenheid van tenminste een deel van de bewoners van het Oostelijk Havengebied om over de toekomst van hun woonomgeving na te denken en daarover met elkaar in gesprek te gaan. Dat is de eerste winst van de BuurtTop: voor het eerst is een groter platform gecreëerd waar bewoners met onmiskenbaar enthousiasme over het OHG in conclaaf zijn gegaan. Dat is op deze schaal niet eerder gebeurd.

Maar het is wel zaak in de veelheid van opmerkingen, ideeën, meningen en voorstellen enige orde aan te brengen. De opsomming in deel II en deel III van dit verslag is rijp en groen; soms zijn het losse flodders, vaak zitten er goed doordachte ideeën achter. In deze paragraaf proberen we de vele opmerkingen om te vormen tot een ToekomstAgenda van OHG-bewoners. Daarvoor moeten we soms abstraheren van heel specifieke voorstellen, en op zoek gaan naar grotere verbanden en verbindende elementen. Deze synthese kan de agenda vormen waarmee OHG-bewoners de komende jaren zelf de toekomst ter hand nemen.

Dat kunnen ze niet alleen. Bij vrijwel alle onderwerpen speelt de gemeente een cruciale rol. Om ambities tot realiteit te brengen moet samen worden opgetrokken. Dit verslag van de BuurtTop is ook vooral een uitnodiging van bewoners van het OHG aan de gemeente – en dan in het bijzonder het stadsdeel – om de uitdagingen samen, met extra energie, aan te pakken. Maar die uitnodiging is ook gericht aan andere publieke instellingen die dagelijks verantwoordelijkheid dragen voor het reilen en zeilen in het OHG: woningcorporaties, gezondheidszorginstellingen, energieleveranciers. Ook aan hen is dit verslag een uitnodiging om samen met bewoners een toekomstagenda vorm te geven, en hun opvattingen en ambities over het OHG af te stemmen op wat bewoners willen en daar de samenwerking voor aan te gaan. We nodigen deze instanties nadrukkelijk uit op deze toekomstagenda te reflecteren, en daarover het gesprek aan te gaan.

E. ToekomstAgenda

Hier het elftal actiepunten dat, op basis van de BuurtTop OHG2025, de ToekomstAgenda van OHG-bewoners vormt.

1. OHG wil vooroplopen in transitie, OHG-energiecommissie neemt de regie.

Naar de overtuiging van het overgrote deel van de OHG-bewoners is het gebied qua ligging bij uitstek geschikt voor een versnelde realisatie van de ambities voor verduurzaming en energietransitie. De overvloed aan water biedt een uitstekende gelegenheid voor de toepassing van innovatieve technologieën. Om deze ambities waar te maken richten bewoners een OHG-Energiecommissie op. Deze kan als aanjager, deskundigheidsplatform en gesprekspartner functioneren. De BuurtTop nodigt de gemeente en relevante partijen uit zich bij deze OHG-Energiecommissie aan te sluiten.

2. OHG zet in op 20.000 extra zonnepanelen in 2025, waarbij publieke gebouwen een substantieel aandeel leveren.

De potentie voor zonnepanelen in het OHG is enorm. Voorzichtige berekeningen tonen aan dat er tot 2025 zeker 20.000 panelen bij kunnen. De postcode-oos-regeling maakt het voor iedere bewoners mogelijk mee te doen. Publieke gebouwen en corporatiecomplexen kunnen samen met bewoners een substantiële bijdrage leveren. De Buurtcoöperatie OHG zet zich samen met Zon op Zeeburg in om VvE's hierin te ondersteunen. De BuurtTop nodigt de eigenaren van gemeentegebouwen, van winkelcentrum Brazilië, het IISG, Loodsó en woningcorporaties De Key, Eigen Haard en Ymere uit zich op korte termijn uit te spreken over de stappen die zij nemen om deze ambitie in samenspraak met huurders en bewoners waar te maken.

3. Gemeente en bewoners gaan werken aan een Masterplan Groen OHG.

De wens van vergroening leeft sterk in het OHG. Daarbij moet wel de ruimtelijke kwaliteit van het gebied gehandhaafd blijven. Een door gemeente en bewoners opgerichte Stuurgroep Groen OHG (met een formele status), krijgt de opdracht binnen een jaar een Masterplan Groen OHG op te stellen. Dit moet het kennisniveau over groenintensivering en biodiversiteit op peil brengen, inventariseren waar mogelijkheden liggen tot vergroening (daken en muren) en samenhang tussen gebieden, en onderzoek doen naar vormen van gedeeld eigenaarschap tussen gemeente en bewoners. De BuurtTop nodigt de gemeente uit hier samen met de Buurtcoöperatie OHG de benodigde stappen voor te zetten.

4. OHG maakt ruimte voor deeleconomie en kringloopvoorzieningen.

De maandelijkse Weggeefmarkt vormt het begin van een serieuze aanpak in het OHG om zorgvuldiger en duurzamer met spullen om te gaan, onderling meer te delen en minder te verspillen. Dat vraagt om een fysieke infrastructuur: een goede kringloopwinkel, een lokaal gerichte digitale spullenmarktplaats op de Buurtbalie, meer faciliteiten voor deelsystemen (auto's bijvoorbeeld) en bewuste ondernemers. De BuurtTop nodigt de Buurtcoöperatie uit hier een actieplan voor op te stellen.

5. Er wordt een nieuwe stedenbouwkundige visie ontwikkeld voor de centrale OHG-as Van Eesterenlaan - plein Brazilië - Verbindingsdam - Azartplein.

Deze as vormt de centrale ader van de wijk. In stedenbouwkundige zin is daar echter nooit systematisch over nagedacht. Het is nodig dat nu wel te doen. Er is een leeg Persmuseum, de opkomst van De Eester, een braakliggend hellend dak van de Piet Hein-tunnel, een onbestemd Gouden Ei-schoolgebouw, grote onvrede over het plein bij Albert Heijn en een onbestemd Azartplein. De BuurtTop nodigt de gemeente uit stappen te zetten die samen met betrokken bewoners kunnen leiden tot een nieuwe stedenbouwkundige visie, met speciale aandacht voor een herinrichting van de Van Eesterenlaan, het dak van de Piet Hein-tunnel en het winkelcentrum Brazilië.

6. OHG wil in snel tempo een age friendly wijk worden.

In het kader van het gebiedsplan 2020 formuleren bewoners leeftijdsvriendelijke looproutes. Ook wordt een OHG-voorziening voor korte afstand wijkvervoer ontwikkeld. Ouderen vormen de enige leeftijdsgroep in het OHG die procentueel snel toeneemt. Dat vraagt om een bezinning. Neem de toegankelijkheid van de openbare ruimte, die niet echt leeftijdsproof is ingericht. Bewoners zullen de mogelijke verbeteringen in kaart brengen, en in het kader van het gebiedsplan 2020 indienen bij de gemeente. Tevens wordt onderzocht of een OHG-wijkvervoer voor korte afstanden in een behoefte voorziet. De BuurtTop roept betrokken bewoners op zich hier hard voor te maken.

7. OHG-bewoners hebben, zeker met het oog op de vergrijzing, behoefte aan een eenduidig georganiseerde, herkenbare en toegankelijke zorg. Daarin kunnen formele en informele zorg elkaar versterken; samenwerking staat voorop.

Het zorgaanbod in het Oostelijk Havengebied is divers. Verschillende aanbieders doen er hun werk. Van regie is nog niet echt sprake. Wat heeft een vergrijzend gebied aan zorg nodig? Hoe moet die georganiseerd worden? Welke rol spelen huisartsen daarin? Een toekomstvisie waarin dit soort vragen aan de orde komen is er niet. De BuurtTop vindt dat die er wel moet komen. Bewoners hebben weinig op met verschillen tussen zorgaanbieders. Zij roepen betrokken zorgaanbieders op –wijkverpleging, thuiszorg, maar ook bijvoorbeeld de ZGAO – de verschillen de komende jaren te overbruggen en samen met bijvoorbeeld de Buurtbel een OHG-zorgaanbod te ontwikkelen. Daarin moeten eenduidigheid, toegankelijkheid en helderheid centraal staan. De informele zorg van bewoners en de formele zorg van professionals moeten elkaar optimaal aanvullen. De BuurtTop nodigt partijen uit daar aan te werken en met een plan te komen.

8. Winkelcentrum Brazilië en omgeving ontwikkelt zich tot sociaal, cultureel en commercieel hart van de wijk.

Iedere OHG'er komt wel eens in het winkelcentrum Brazilië, of de aanpalende horecavoorzieningen. Tussen buurt en winkelcentrum bestaat een wederzijdse afhankelijkheid, maar nog nauwelijks een sprankelende wisselwerking. Bewoners willen (via digitale schermen) meer relevante buurtinformatie voorgeschiedt krijgen in het winkelcentrum, in plaats van louter productreclame. De BuurtTop dringt er bij gemeente, winkeliers, ondernemers en betrokken bewoners op aan hierover gesprekken te voeren, dan wel lopende gesprekken hierover te intensiveren en tot zichtbaar resultaat te brengen.

9. OHG-bewoners willen zeggenschap (right to challenge) over de bestemming op lange termijn van publieke gebouwen als het voormalig schoolgebouw Het Gouden Ei en het voormalig stadsdeelkantoor.

Bewoners die zeggenschap hebben over de bestemming van publieke gebouwen is een geliefd onderwerp in beleidsnota's. In de praktijk komt daar weinig van terecht. OHG-bewoners willen meedenken over de toekomst van twee gebouwen, het voormalig schoolgebouw Het Gouden Ei en het voormalig stadsdeelkantoor. De BuurtTop nodigt de gemeente uit daar de condities voor te creëren.

10. Het OHG wil een toegankelijke en diverse wijk zijn. Het vraagt verhuurders, met name corporaties, zich bij deze ambitie aan te sluiten en hun verhuur- en verkoopbeleid daarop af te stemmen. Het percentage sociale verhuur mag niet verder zakken.

De woningmarkt is op drift. De gevolgen laten zich ook in het OHG, een van de aantrekkelijkste woongebieden van Amsterdam, gelden. Dat veroorzaakt een ongekende opwaartse druk op huurprijzen en verkoopprijzen, met een ongewenst effect op de toegankelijkheid van het woongebied en de diversiteit van de bevolking. De BuurtTop wil daarom dat het percentage sociale huurwoningen in het gebied niet verder zakt. Het roept verhuurders op met hun verhuurbeleid te blijven bijdragen aan de toegankelijkheid en diversiteit van de wijk.

11. OHG-bewoners willen dat er onderzoek wordt gedaan naar vervoer van fietsen per fietsferry vanaf het Zeeburgereiland, om te voorkomen dat het OHG een doorgangsgebied wordt voor (e-bike) fietsers.

Er bestaan grote zorgen over de gevolgen van een fietsbrug vanaf het Zeeburgereiland naar een van de eilanden in het OHG. Wat ontworpen is als een door water omringd schiereiland dreigt daarmee alsnog een doorgangsgebied te worden voor grote aantallen fietsers. Zijn alle alternatieven goed tegen elkaar afgewogen? Is bijvoorbeeld een snelle fietsferry vanaf het Zeeburgereiland naar de omgeving van de Passenger Terminal goed onderzocht? De BuurtTop doet een beroep op de verantwoordelijke instanties bij de gemeente en in de politiek om dergelijke alternatieven alsnog te onderzoeken en in overweging te nemen.

Ruim een derde van de kleine 150 deelnemers heeft na afloop van de BuurtTop de evaluatiekaart ingevuld en ingeleverd. Daaruit blijkt veel waardering voor organisatie, de open-minded sfeer, de ideevorming, het outside-the-box denken. Veel mensen melden dat ze door de gesprekken op ideeën zijn gebracht, precies wat de bedoeling van de BuurtTop was.

Maar de belangrijkste vraag die veel mensen stelden was wat nu de vervolgstappen zijn. Hoe verder? Hoe zetten we de vele ideeën die zijn geopperd om tot actie?

Duidelijk is dat al deze ideeën niet alleen gerealiseerd kunnen worden door de bewoners die nu in het verband van de Buurtcoöperatie OHG actief zijn. Die zijn immers in veel gevallen daar al druk mee. Denk aan de BuurtBel, de Weggeefmarkt, de Buurtbalie, het organiseren van activiteiten in De Eester, et cetera. Er zullen daarvoor bewoners moeten opstaan die meedoen, initiatieven nemen en mensen bij elkaar gaan brengen. Voor zover het in haar mogelijkheden ligt, wil de Buurtcoöperatie OHG deze nieuwe activiteiten stimuleren, faciliteren en vooruit helpen. Om daar een begin mee te maken wil de Buurtcoöperatie vijf werkgroepen of actieve commissies in het leven roepen. En wel op de volgende terreinen:

- Energietransitie
punt 1 van de ToekomstAgenda
- Vergroening
punt 3 van de ToekomstAgenda
- Openbare ruimte en Brazilië
punten 5 en 7 van de ToekomstAgenda
- Age friendly OHG (zie punt 6, de voorbereidingswerkgroep gaat verder, mensen die zich hierbij willen aansluiten zijn zeer welkom)
- Wonen
punten 9 en 10 van de ToekomstAgenda
- Cultuurnetwerk OHG (niet in de agenda, maar wel duidelijk een behoefte, zie tafel 21)

De Buurtcoöperatie OHG roept OHG-bewoners die geïnteresseerd zijn in een van deze werkgroepen

op zich te melden. Bewoners die los van deze werkgroepen initiatieven willen nemen om mensen rondom thema's bijeen te brengen worden ook van harte uitgenodigd zich bij te melden. Mail naar: ohg2025@Buurtcoöperatieohg.nl.

Wat is er besproken (Deel 2, zie website)

Verslag gesprekstafels, tweede deel (zie website). Dan zijn er nog vele tientallen losse ideeën die niet zozeer om een werkgroep vragen, maar om een paar bewoners die er aan willen trekken om het voor elkaar te krijgen. Om die reden bieden we in Deel II een uitvoerig verslag van alle BuurtTop-tafels. Met als doel zoveel mogelijk van de losgekomen creativiteit te benutten. We publiceren die verslagen op de site van de Buurtcoöperatie ook per thema, zodat geïnteresseerden zich goed kunnen informeren over wat er aan de orde is geweest.

Alle ideeën op een rijtje (Deel 3, zie website)

In het derde deel van de verslaglegging (zie website) staan alle ideeën nog eens achter elkaar. Veel daarvan wordt besproken in verdere werkgroepen. Andere ideeën vragen eigenlijk alleen maar om een paar actieve bewoners die er werk van maken. Daarom is dit deel vooral een oproep aan OHG-bewoners om ideeën te adopteren. Laat het weten als je voor de realisatie van zo'n voorstel de handen uit de mouwen wilt steken. De Buurtcoöperatie roept iedere OHG-bewoner die kennis neemt van dit verslag van de BuurtTop op om op zijn minst één idee te omarmen. Als meer mensen hetzelfde idee omarmen brengt de Buurtcoöperatie hen bij elkaar, zodat ze tot actie kunnen overgaan.

Maar de verantwoordelijkheid voor de toekomst van het Oostelijk Havengebied rust niet alleen op de schouders van bewoners. De gemeente, en vooral het stadsdeel, speelt daarin onmiskenbaar een sturende en bepalende rol. Maar dat geldt ook voor woningcorporaties, zorginstellingen, energieleveranciers, zorgprofessionals, ondernemers, vastgoedeigenaren, en verhuurbedrijven. Hun invloed reikt verder dan alleen hun klantengroep of

huurders; hun activiteiten en ambities bepalen mede het leefklimaat van het OHG. Wat uit de BuurtTop spreekt is dat bewoners hen oproepen die bredere verantwoordelijkheid op te pakken. Zij willen dat deze partijen meedenken over manieren om de wijk duurzamer te maken, inclusief te houden, en eraan bijdragen dat bewoners en instanties met elkaar de voorwaarden creëren om de vergrijzing op een gezonde wijze het hoofd te bieden, et cetera. Daarom biedt de Buurtcoöperatie OHG dit verslag – en dan met name de ToekomstAgenda van OHG-bewoners – nadrukkelijk aan alle professionele organisaties en instanties aan die in het Havengebied actief betrokken zijn. Met het verzoek duidelijk te maken op welke agendapunten zij aanspreekbaar zijn. En zich uit te spreken over de wijze waarop zij daar een bijdrage aan willen en kunnen leveren. Zij worden net als bewoners van het OHG van harte uitgenodigd ten minste één concreet idee te adopteren.

Op deze wijze vormt de BuurtTop 2025 geen eindpunt van een intensief en ideeënrijk traject, maar het startpunt van een reis naar een toekomst. Een reis die – op de schaal van het Oostelijk Havengebied – tastbare en leefbare oplossingen moet bieden voor de belangrijkste problemen en uitdagingen in dit gebied. De bewoners lopen daar warm voor. Dat heeft de BuurtTop 2025 wel duidelijk gemaakt.

Juni 2019

Buurtcoöperatie OHG

BUURTCOÖPERATIE
oostelijk havengebied

DROMEN van OHG 2025